

Mindig kisebbbet ugrani?

Üjsághirdetés: „A leghatásosabb korrózióvédelem! Tectyl a rozsdá ellen. Kijelölt Tectyl átlomás: Varga Ferenc, okl. gép-járműüzemi szakos közlekedésmérnök. Széreg, Petőfi u. 152. Ip. eng. sz.: 1308-2/1971.”

Jaj, de szegény lenne álmok nélkül az ember! Varga Ferenc tágasat, magasat álmodhatott. A Moszkva téren már most is száz és ezer lóerők taposnak egymás nyakában. Neki azt kellett megterveznie, milyen lesz ez a tér 2000-ben. Ez volt a diplomamunkája. Erről jönnek, arra mennek, a négyes folyam alábújják a Dunának... Aztán a villamoson meglökték, valaki a lábára taposott és Varga Ferenc máris felébredt. Most autószerelő kisiparos a Szegeddel egyesült Szőregen, és friss diplomájával hirdeti magát, csábítja az autós megrendelőket.

Sündisznóállás

— Van-e ideje egy elfoglalt autószerelőnek a beszélgetésre?
— Milyen írásról lenne szó? Volt, hogy egy cikk után rászálltak a kisiparosokra...

— Fél?
— Nem. Csak az állami ipart ismerő és elismerő ember, nem tudom, hogy...

Varga Ferenc jó autószerelő. Dicsérik. Műhelye egy év alatt befutott. Már alkalmazottja is van. Mégis csupa görcs, védekezés és előítélet. Az egész világgal hadakozik. Így próbál kitérni az elől, hogy önmagával szembenézzen. Edesapja kovácsmester, házuk utcai részén van a műhelye. Tízéves korában öta rakosgatja össze ügyessége, pontossága, becsületessége és szorgalma aprócska tégláit, és most hatvanöt évesen szinte önmagát kifosztva stafírozta ki mérnök fiát, építette, szerelte fel neki az egyik legkorszerűbb szegedi kisiparos műhelyt. Valamikor a fia téblábolt játék helyett is az apa mellett, csendes el a szerszámokat, próbálta ki ezt is, azt is. Most az örök tudnivalóval hajtva az apa téved egyre többet a hátsó műhelybe, ellesni az önjáró masinák titkait, bizonyítani, hogy egy egész élet tapasztalata is ér azért valamit.

— Apám megszakításokkal volt kisiparos... De a sündisznóállás inkább abból adódik, hogy eleve feltételezik az emberek ebben a szakmában a horribilis kezeset. Aki idejön, elcsodálkozik,

hogy egy maszek műhelyben hidraulikus emelő van. Nem mondhatom el mindenkinek, hogy mennyi törleszteni valóm van, hogy amikor egy éve kezdtem, csak a szél járt a műhelyben, és annyi szerszámom volt, amit a nászútról hoztam. Az első keresetből csillagkulcsot kellett venni, hogy tovább...

— Mégis mondják: „Könnyű Vargának! Megkapott mindent az apjától!” Más nem így kezdi.

— Megkaptam. Magunk csináltunk mindent. Ha apám nem kisiparos, biztos, belőlem sem lett volna soha az.

Korpa között?

— Lejáratott a mi szakmánk. Az egyetemen csak azt mondtuk: farkashorda. Könnyen hiénává válik az ember. En például azért nem vállalom nagyobb javítást, mert nem szeretek az alkatrészekért borraivalóban többet kifizetni, mint amennyit ér a munka. Mire egy motorgenerálhoz összeszedném az alkatrészeket, a nevetem is elfelejteném. Így is le kell adnom a sápot. Ha nem adom le, becsukhatom a boltot, a képenbe röhögnek. Jól felfogott érdekből foglalkozom a Tectyllel, a korrózióvédelemmel. Ehhez a Tectylen kívül csak villany meg néhány gumidugó kell. Azt meg lehet kapni. Felkészítés a vizsgára — ezt csinálom még. Így is hente két napot alkatrészek után kajtatok. Hétfőn át se öltözöm, megyek Onosházára, Csabára, Pestre, és a vevőnek még a benzinköltséget sem számolhatom fel.

— Szóval korpa közé keveredett... Nem fél, hogy előbb-utóbb megeszik a disznók?

— Lehet, hogy hiéna lesz belőlem is. Amikor megtudták, hogy egy átutazó külfölditől is ugyanannyit kértem, mint bárki mástól, azt mondták, meg kellene darálni... Még nem vagyok „jó” kisiparos.

— Akkor mégiscsak kisebb az állami iparban a kísértés, a lehetőség arra, hogy „hiéna” legyen. Miért választotta mégis ezt?

— Ötödik osztályos koromban elhatároztam, hogy gépész leszek. Nyolcadikban csak ezt írtam a papírra, második helyet nem. Az egyetemen is csak a közlekedésmérnököt. Voltak közöttünk, akik az autóbuzsra, mások a teherautókra esküdtek. Nekem az (autó): a személyautó. Szó volt arról valamikor, hogy a japánok összeszerelő üzemet csinálnak Magyarországon. Ha lett volna belőle valami, hétszentség, hogy ott vagyok. Ezzel vagyok megesküdve...

— Gondolom, évfolyamuk színe-java kisiparos, nem?

— Senki. Kevés embernek van olyan lehetősége, mint nekem, hogy apám...

— Vívódt a döntés előtt? Nem jutott eszébe; érdemes volt ezért tanulni?

— Nem.

— És mit szoltak az évfolyamtársai?
— Nem mondtam meg. Félttem, hogy hátrányba kerülhetek. Akikkel találkoztam azóta, értékelik

választásom szakmai és üzleti oldalát is.

Mi az, hogy mérnök?

Varga Ferenc kellemes külsejű, jó modorú fiatalember. Mindez, azt hiszem, előny egy autószerelő kisiparosnak. A mérnökség igénytelenebb. Ahhoz se szépnnek, se jó csevegőnek, se ügyes kezűnek nem fontos lenni.

— A Tectylt hirdeti. Hyen korrozívóvédelmi kezelést egy betanított munkás nem tud elvégezni? Nem sok ehhez a diploma?

— Szóval, hogy pazarlom a képzés költségét, az állam 140 ezer forintját? Az mérnöki munka lenne, ha pénzért tartanám a markom valamelyik szervizben? Aki kocsiállásokat, mosóállásokat tervez éveken át, az mérnök? Vagy aki a vezetői vizsga tesztjeit értékeli és azt nézegeti, hogy rajta van-e a lyukon a kereszt, vagy nincs? Mert ezt is mérnök csinálja!

— Varga Ferenc pedig Tectylez...

— Nálam már volt 3 literes Ford Capri, Dacia... Közelebb vagyok az autóhoz, mint ők! A Tectyl csak lehetőséget, biztonságot ad ahhoz, amit csinálni akarok. Egyik kollégám számítógéppel vizsgálja, hogy a különböző beavatkozások milyen hatással vannak az autó üzemére. Teljesítmény, fogyasztás... Ezekkel szeretnék én is foglalkozni. Kisiparosként mindenkinél hamarabb jutok egyéni ötletekhez, megoldásokhoz. A Delta két hónapja mutatta be a Colortune üvegyertyát. Tessék: én már egy éve használom, hirdetem!

— Ilyesmire egy autószerelői, technikus oklevél nem lett volna elég?

— Azt kérdezi például tegnap egy kuncsaft, milyen hatása lehet annak, ha nem cseréli ki a megnyült vezérláncot? Erre akkor nem tudnék válaszolni...

— „Ingyenes mérnöki szakta. nácsadás” — hirdeti. Ön szerint mit jelent az, hogy mérnök?

— ...
— Gondolom, a műszaki tudományok alkalmazása mellett min-

denekelőt, képességet egy folyamat, munkafolyamat, irányítására, szervezésére. Azt mondják, öt év alatt elévül egy diploma...

— Aki a veszprémi vagy siófoki Volánnál dolgozik, az sem lesz nálam előbbre...

— Talán ne csak a meglevő rossz példákra, hanem Varga Ferencről beszéljünk. Mennyit dolgozik?

— Egy éve, ha valaki azt mondta, hogy fél hatkor ér rá, akkor én fél hatkor már kinn toptam az utcán. Most már megengedhetem, hogy hétkor nyissak, és este hétkor befejezzem. Így is alig van regenerálódásra idő.

— Milyen szakmai folyóiratokat, könyveket olvas?

— Tagja vagyok a műszaki könyv klubnak, és értesítenek arról, mi jelenik meg. Az Autómotort olvasom, de ezt nem tartom szakmai folyóiratnak.

— Szépirodalmat?
— Zweig novellákat.

— Színház, mozi?

— Premier mozi, premier színház látogatók voltunk az egyetemen. A végzés óta háromszor lehetünk színházban.

— Mire vágyott, hol szeretett volna, hol tudna dolgozni még?

— Csak személygépkocsival. De nem gondoltam rá. Vitakozós típus vagyok, ami csak hátrány egy vállalatnál. Nem tudok mérnickelni. Újat akarok hozni, azért pedig nincs, aki vállalja a felelősséget.

— Nem azért vádol állandóan, hogy önmagát mentse?

— Először szereztem ezeket a tapasztalatokat, és csak aztán lettem kisiparos.

— Gondolt arra, ha vágyaít, terveit mégsem tudná beváltani, mint kisiparos, akkor mit csinálna?

— Nem. Nem gondoltam.

Vagyis, Varga Ferenc úgy határozott, hogy életfogytiglan kisebbet fog ugrani, mint amire készült, amire edzett, amit tudna. És vajon meddig lesz elég mentésnek, hogy vannak, élnek mások is, akik csak szökdecselemek magugrás helyett? Igaz, nekik még az a mentésük, lehetőségük is meg van, hogy egyszer nagyot ugorhatnak.

PÜNKÖSTI ÁRPÁD

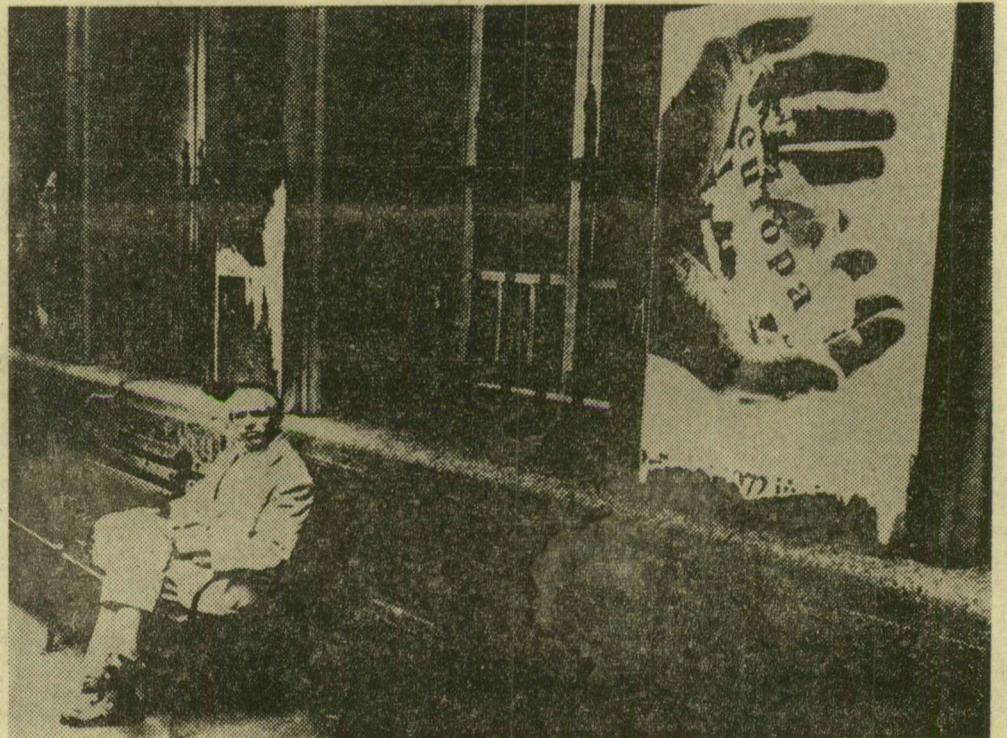
Szűcs László

Eltörött mozdulatok

eltörött mozdulatainkat szélebbben gözfelhőkben meginduló busz peronján mozcarnokba érkezően gépkocsiban havas mezőben már mindenütt — jaj mennyi mennyi — eltörött mozdulatainkat lassan ki győzné számbavenni? halomba rakva emeletnyi hevernek csak egymásra hánytan aranyló müfogsor-hegyek az auschwitz éjszakában női hajak erdeje lágyan összemósóva és zizegve apróra tördeli életek ki illeszthetné őket egybe? jön a tavasz s majd jön a nyár is felejteni nem tud a világ emlékezik még a világ is nyakadon csilloghat gyöngykaláris kezéd tétován visszaint és eltörött mozdulatainkat őriz tovább a drótkerítés

Horváth Lajos

Furcsa világ

Gyulaváry József

Közöny

Amit senki sem olvas

Régóta álmodoztam egy olyan regény megírásáról, amely eredetiségével és különlegességével mély hatást gyakorolna az olvasóközönségre.

Mikor aztán végre agyamban „összeállt” a regény vázlata, felkerestem a könyvkiadó igazgatóját.

— Szeretném figyelmébe ajánlani az én leendő világsikert arató kirakatregényemet.

— Kirakatregény? Mi az, ha szabad kérdeznem?

— Ó, ez csupán olyan hozzávetőleges meghatározás, ami valójában roppant egyszerű: „Regény, amit soha senki nem olvas végig”.

— A meghatározás fölöttébb merész és érdeklődéskeltő — mondta elégedetten az igazgató. — Az ilyen regény szerintem, okvetlen sikert arat. Feltéve, ha kiadják!

— Már miért ne adnák ki? — kérdeztem felcsattanva. — Nem kérek horribilis honoráriumot, csupán: térítsék meg a felhasználandó papírt, plusz a gépetetés költségeit.

— Remek! — örvendezett az igazgató. — De hát, miért ennyire szerény?

— Ó, hát mirevaló az a sok pénzpocsékolás? Művembe nem szándékszem egy fikarcnyi új gondolatot se becsémpészni. Regényem funkciója: állni a polcon és porosodni!

A kiadó valóssággal feléledt. Valószínű megértette, hogy az én regényem a könyvpiac nagy szenzációja lesz.

— A kirakatregény azoknak fródik majd, akik megveszik, de soha nem olvassák. Kívül-belül tetszetős, szemképrázató lenne. Fenntartás nélkül el lehet helyezni a szekrényben, polcon, bárhol... A borítója világos, fényes és nem egyszínű, hogy harmóniát képezzen a mellette levővel, no és a bútorral...

— Tökéletesen értem — jegyezte meg a kiadó. — Tehát új gondolat a regényben nem lesz. Es a témája?

— A téma, mondanom sem kell — homályos. De azért a zajló életéről lenne benne néhány szó...

— Ezek szerint a cél: meghökkeníteni, valósággal fejbekölni az olvasót? Olyannyira, hogy érezze szegény: még nem nőtt fel az Ön mondanivalójához, hogy aztán visszategye a polcra? Jól mondom?

Igennel válaszoltam.

V. ROMANOV